

Adaptation of the Parental Attachment Recognition Scale to Turkish Culture

Şule ERDEN ÖZCAN ^{a*} (ORCID ID - 0000-0001-8748-1166)

Sema SÖNMEZ ^b (ORCID ID - 0000-0002-2760-8484)

Sümevra Arzu ORAL PAKSOY ^{c*} (ORCID ID - 0000-0001-9503-4745)

Ahmet ÖNEM ^d (ORCID ID - 0000-0003-4162-5456)

^a Cukurova University, Faculty of Education, Adana/Türkiye

^b Bolu İzzet Baysal University, Faculty of Education, Bolu/Türkiye

^c Niğde Ömer Halisdemir University, Niğde/Türkiye

^d TC Ministry of Education, Adana/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cuefd.1517045

Article history:

Received 16.07.24

Revised 10.02.25

Accepted 29.07.25

Keywords:

Attachment to Mother,
Attachment to Father,
Attachment Experience,
Attachment in Early Childhood

Research Article

Abstract

The purpose of this research is to adapt the "Parental Attachment Recognition Scale (PAS)" developed by Tanaka (2019) into Turkish culture and to examine its validity and reliability. A total of 800 parents, 400 mothers and 400 fathers with children between the ages of 3-8, participated in the study. Exploratory Factor Analysis was applied to determine the factor structure of the scale and Confirmatory Factor Analysis was applied to determine the accuracy of the structure. As a result of the exploratory and confirmatory factor analyses, it was revealed that both the Mother Form and Father Forms of the scale had a two-factor structure: "Parent-Child Relationship" and "Emotional Bond" dimensions. The internal consistency coefficients for the "Parent-Child Relationship" and "Emotional Bond" dimensions of the EBTS Mother Form are .76 and .84, respectively. The internal consistency coefficients for the "Parent-Child Relationship" and "Emotional Bond" dimensions of the EBTS Father Form are .77 and .84, respectively. The total Cronbach's alpha reliability coefficients for both the Mother and Father Forms were calculated as .91. As a result of the research, it was determined that the Parental Attachment Recognition Scale is a valid and reliable measurement tool to determine the early childhood attachment experiences of mothers and fathers with children between the ages of 3-8.

Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cuefd.1517045

Makale Geçmişi:

Geliş 16.07.24

Düzeltilme 10.02.25

Kabul 29.07.24

Anahtar Kelimeler:

Anneye Bağlanma,
Babaya Bağlanma,
Bağlanma Deneyimi,
Erken Çocuklukta Bağlanma

Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, Tanaka (2019) tarafından geliştirilen "Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin (EBTÖ)" Türk kültürüne uyarlanması ve geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır. Çalışmaya 3-8 yaş aralığında çocuğu olan 400 anne ve 400 baba olmak üzere toplamda 800 ebeveyn katılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi ve yapının doğruluğunu belirlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda ölçeğin Anne ve Baba Formlarının "Ebeveyn Çocuk İlişkisi" ve "Duygusal Bağ" olmak üzere iki faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. EBTÖ Anne Formunun "Ebeveyn Çocuk İlişkisi" ve "Duygusal Bağ" boyutlarının iç tutarlık kat sayısı sırası ile .76 ve .84'tür. EBTÖ Baba Formunun ise "Ebeveyn Çocuk İlişkisi" ve "Duygusal Bağ" boyutlarının iç tutarlık kat sayısı sırası ile .77 ve .84'tür. Anne ve Baba Formlarının toplam Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları .91 olarak tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin 3-8 yaş aralığında çocuğu olan anne ve babaların erken çocukluk bağlanma deneyimlerini belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Introduction

Attachment, defined as a long-term emotional bond (Bowlby, 1973), develops based on parent-child relationships and parental caregiving practices, playing a crucial role in healthy child development. Numerous studies in the attachment literature highlight the intergenerational transmission of attachment (Cozolino, 2014; Lippe et al., 2010; Ruppert, 2011; Seven et al., 2021; Van IJzendoorn, 1995). According to these studies, parents transmit their internal working models, shaped by their own early relationships with their own parents, to their children. Consequently, attachment patterns largely remain stable and are passed on to future generations (Görgü, 2018). However, some researchers argue that parental attachment styles influence parenting behaviors, which in turn shape children's attachment patterns (Steele & Steele, 1994; van IJzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 1997). For instance, securely attached mothers, having experienced optimal caregiving in their own childhood, are more likely to provide ideal parenting behaviours for their children (Collins & Feeney, 2000). Conversely, insecurely attached mothers derive less pleasure from parenting (Rholes et al., 2006) and provide inadequate sensitive and responsive care to their children (Lieberman, 2004). Consequently, attachment styles, formed based on early parental relationships and the quality of care experienced, influence parenting behaviours in adulthood and shape close relationship dynamics with their children (Hazan & Shaver, 1994; Mikulincer & Shaver, 2007). In this regard, identifying parents' early attachment experiences is essential for fostering healthy generations. Furthermore, parental relationships and attachment levels are crucial concepts affecting individuals' quality of life and psychological well-being. To examine these concepts effectively, valid and reliable measurement tools applicable across different cultures are required.

A review of measurement tools for adult attachment in the literature reveals that scales have been developed and adapted into Turkish to measure attachment in close/romantic relationships and retrospective attachment to parents (Erzen, 2016; Fraley et al., 2000; Griffin & Bartholomew, 1994; Parker et al., 1979; Selçuk et al., 2005; Sümer & Güngör, 1999). An examination of close/romantic relationship scales reveals that the Relationship Scales Questionnaire, developed by Griffin and Bartholomew (1994), was adapted into Turkish by Erzen (2016) and administered to 460 students aged 12 to 25. The same questionnaire was previously adapted into Turkish by Sümer and Güngör (1999) and administered to 123 single university students. The Experiences in Close Relationships Inventory-II (ECR-II) by Fraley et al. (2000) was adapted into Turkish and administered to 256 university students by Selçuk et al. (2005). In summary, the Turkish adaptations of these scales primarily focus on individuals in close/romantic relationships, specifically adolescents (Erzen, 2016; Selçuk et al., 2005; Sümer & Güngör, 1999) and young adults (Erzen, 2016).

An analysis of scales measuring adults' retrospective attachment to their parents reveals that the Secure Base Script Test (SBST), developed by Bretherton et al. (1990) using a narrative technique to assess children's attachment patterns, was adapted into Turkish by Soygüt, Uluç, and Tüzün (2007). In the adaptation study, the SBST was administered to 20 university students using a semi-structured interview format and toy figures. Subsequently, the scale was applied to nine healthy adults aged 21–24 and 11 psychiatric patients by Uluç and Kahya (2020) and was renamed the Adult-Toy Story Completion Test (Adult-TSCT). The Parental Bonding Instrument (PBI), developed by Parker et al. (1979), was adapted into Turkish by Kapçı and Küçüker (2006), with a sample of 547 university students participating in the study. Additionally, the short form of the Parent Attachment Scale for Adults (PAS-A), developed by Michael and Snow (2019), was adapted into Turkish by Yılmaz Olcay and Kalı Soyer (2022) as the Father Attachment Scale for Adults. The validity and reliability studies for this scale involved 223 young adults. In conclusion, an examination of Turkish adaptations of scales assessing adults' retrospective attachment to their parents indicates that they have primarily been administered to young adults (Kapçı & Küçüker, 2006; Soygüt et al., 2007; Uluç & Kahya, 2020; Yılmaz Olcay & Kalı Soyer, 2022) and young psychiatric patients (Uluç & Kahya, 2020).

It has been observed that measurement instruments assessing young adults' attachment in close/romantic relationships (Fraley et al., 2000; Griffin & Bartholomew, 1994; Parker et al., 1979) and

retrospective attachment to parents have predominantly been developed based on studies conducted with populations characterized by Western, Educated, Industrialized, Rich, and Democratic (WEIRD) as well as White Anglo-Saxon Protestant (WASP) populations (Bretherton et al., 1990; Michael, 2014; Parker et al., 1979). These scales have been adapted from WEIRD-WASP societies to Turkish culture, which is characterized by a collective culture (Erzen, 2016; Kapçı & Küçüker, 2006; Selçuk et al., 2005; Soygüt et al., 2007; Sümer & Güngör, 1999; Uluç & Kahya, 2020; Yılmaz Olcay & Kalı Soyer, 2022).

The child's attachment style is shaped by parent-child interaction and parental child-rearing behaviours (Collins & Feeney, 2000; Lieberman, 2004; Steele & Steele, 1994; van IJzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 1997). Additionally, the child's cultural context influences their attachment style. In this context, it is imperative to consider the cultural characteristics of societies when assessing attachment. For instance, in WEIRD-WASP cultural contexts, parental control behaviours are regarded as an indicator of an overprotective parental attitude. Conversely, in Turkish culture, these behaviours are associated with a caring attitude (Kapçı & Küçüker, 2006).

In WEIRD-WASP societies, there is often an emphasis on individualism. The essence of individualism includes independence, autonomy, and self-reliance. The cultures of non-WEIRD-WASP societies, on the other hand, are dominated by interdependence and a collectivist perspective (Harwood et al., 1999; Stevenson, 1986). This cultural distinction also influences child-rearing practices. For instance, within the context of American culture predicated on individualism independence is highly valued and American mothers hold the belief that having infants sleep in separate beds will foster more independence in their children. On the contrary, Japanese mothers subscribe to the belief that co-sleeping fosters stronger bonds with their infants and does not impact on their children's independence (Suzuki, 2000). Furthermore, in Japanese society, the mother-infant bond is regarded as more profound than the bond between spouses. In this regard, Turkish culture exhibits similarities with Japanese culture. Accordingly, it is more appropriate to assess adult attachment using measurement tools developed in cultures that share similar characteristics. Therefore, it was decided to adapt the "Parental Attachment Recognition Scale" (PARS), originally developed by Tanaka (2019) to assess Japanese mothers' attachment to their own parents, for use in the Turkish cultural context. Notably, no previous adaptation studies of this scale in other countries have been identified. The adaptation of the scale from one society with collectivist characteristics to another is significant in terms of enhancing the originality of the study and contributing to the scientific literature. In addition, while the existing retrospective attachment scales adapted into Turkish have primarily focused on single young adults (Kapçı & Küçüker, 2006; Soygüt et al., 2007; Uluç & Kahya, 2020; Yılmaz Olcay & Kalı Soyer, 2022), in the scale developed by Tanaka (2019) the participants' having children in early childhood comes to the forefront.

The present scale adaptation study differs from other scales in the literature in that it is an adaptation of a scale developed in Japanese culture, which exhibits similar characteristics to Turkish society and child rearing styles. Moreover, unlike other scales in the existing literature, this scale focuses on the attachment of parents whose children are in the process of developing attachment rather than measuring the attachment of young adults. Consequently, participants with children between the ages of 3-8 are expected to recall their own early parent-child relationships through their relationships with their children. Therefore, it will be possible to identify the early parent-child relationships of the participants, who are themselves parents, with their own parents. With all these aspects, the present study is expected to contribute to the existing literature in terms of revealing the subjective awareness of mothers and fathers in Turkish culture regarding early parent-child relationships and the emotional bond between parent and child. Furthermore, it will provide insights into current parenting practices.

The Parental Attachment Recognition Scale (PARS) is a questionnaire-based assessment tool that has proven effective and expeditious in determining the adult attachment of mothers and fathers with preschool-age children. The PARS is based on the early relationships of the parents with their own parents. The seven-point Likert-type self-assessment scale takes approximately five minutes to administer. Consequently, PARS is a suitable instrument for researchers interested in examining the past parent-child relationships and attachment of adults who are parents. Additionally, the scale may also be utilized by

educators to enhance parent-child relationships and support parent-child attachment. Therefore, the aim of this study is to adapt PARS, developed by Tanaka (2019), into Turkish culture and to examine its validity and reliability. In accordance with this objective, the following inquiries were addressed:

- What is the validity of the Parental Attachment Recognition Scale?
- What is the internal reliability (consistency) of the Parental Attachment Recognition Scale?

Method

Research Model

Scale adaptation studies include steps such as translation, cultural adaptation, and validation to ensure that the scale is appropriate for the target audience (Damasceno et al., 2023). The adaptation process necessitates the development of a novel scale structure, the testing of internal consistency, the verification of construct validity, and the conducting of factor analyses (Antinienė & Lekavičkienė, 2012). In accordance with these principles, the Parental Attachment Recognition Scale, as developed by Tanaka (2019), was adapted to the Turkish cultural context.

Study Group

The population of this study consists of mothers and fathers with children between the ages of 3 and 8. Participants were recruited through a convenience sampling method. Consequently, the data were collected from mothers and fathers residing in the provinces where the researchers live and having children between the ages of 3 and 8. In conducting factor analyses in scale development and adaptation studies, it is recommended that the number of scale items should be at least 10 times the number of participants (Kline, 2005), as well as 5-10 times the number of participants (Bryman & Cramer, 2004). In the context of scale adaptation studies, it is recommended to initially conduct Exploratory Factor Analysis, followed by Confirmatory Factor Analysis with a distinct data group (Orçan, 2018). The scale under consideration in the present study comprises 27 items. The objective of each Exploratory and Confirmatory Factor Analysis was to attain 270 mothers and 270 fathers, which is 10 times the number of scale items. However, due to the disproportionate participation of mothers (N= 430) and fathers (N= 200), it was determined that each factor analysis would be conducted using data from 200 mothers and 200 fathers, thereby ensuring an equal representation of both participant groups. For the EFA, analyses were conducted on a sample of 200 mothers and 200 fathers. For CFA, the data obtained from the 200 mothers and 200 fathers were utilized differently from the sample obtained in EFA.

Upon analysis of the demographic characteristics of the participants, it was ascertained that the mother participants were between the ages of 20 and 52, with an average age of 38. The father participants exhibited an age range of 23 to 62 years, with an average age of 37.5 years. An examination of the education levels of the participant mothers revealed that 6.5% had graduated from primary school, 7.5% from secondary school, 19.5% from high school, 10.5% from associate's degree programs, 37% from undergraduate programs, and 19% from postgraduate programs. A similar distribution was observed among the participating fathers, with 6.75% having completed primary school, 5.5% having completed middle school, 18.25% having completed high school, 6.5% holding an associate degree, 38.75% holding a bachelor's degree, and 24.25% having completed postgraduate education.

Data Collection Tools

The Parental Attachment Recognition Scale (PARS) was developed by Tanaka (2019) to identify the early childhood attachment experiences of mothers with preschool children. The scale is composed of three sub-dimensions: parent-child relationship, emotional bond, and parental impressions.

The first factor, Parent-Child Relationship dimension, describes a warm caring atmosphere and feelings of security and affection, which are considered to have a significant impact on parents' parenting styles. This factor comprises 13 items including the sub-concepts of communication experiences with parents and closeness possibilities with parents. The second factor, Emotional Bonding dimension, defines the mutual trust between parent and child, which enables the sense of security and autonomy in the child.

This factor consists of 10 items related to emotional availability of parents. The third factor, Parental Impressions, refers to parents' subjective parental impressions of the perception of the attachment figure that provides valuable complementary information about the quality of attachment during their own childhood. This factor comprises four items concerning the attachment figure.

The scale, which consists of three subdimensions and 27 items, is designed in a seven point Likert type. Participants respond to the items using the following scale: "1= Never true, 2= Not true, 3= Rarely true, 4= Neither true nor false, 5= Sometimes true, 6= Generally true, 7= Always true." The Cronbach's alpha (α) coefficient for the overall scale is $\alpha = 0.83$. The Cronbach's Alpha (α) value for the Parent-Child Relationship dimension is 0.94, the Cronbach's Alpha (α) value for the Emotional Bonding dimension is 0.93, and the Cronbach's Alpha (α) value for the Parental Impressions dimension is 0.83. The correlation coefficients among the three subscales ranges from 0.69 to 0.82, indicating a significant positive correlation. Confirmatory Factor Analysis yielded goodness-of-fit indices of CFI= 0.90 and RMSEA= 0.08. Sample items related to the scale are given in Appendix 1.

Scale Adaptation Stages

In its original form, the Parent Attachment Recognition Scale (PIRS) focused exclusively on assessing mothers' early childhood experiences with their parents. However, modern family structures and social dynamics emphasize the importance of shared parenting roles between both mothers and fathers. The literature highlights that fathers' roles in child development extend beyond being merely an economic provider, as they significantly contribute to the emotional, intellectual and social development of children (Lamb, 2010). Additionally, fathers' parenting roles have been found to influence a broad spectrum of developmental outcomes, ranging from self-confidence and gender identity to social behaviours in children (Pleck, 2010). In this regard, it is essential to examine fathers' early parent-child relationships and attachment experiences with their own parents. Expanding the study to include fathers' early attachment experiences will provide a more comprehensive understanding of parent-child relationships and family dynamics. Therefore, fathers were also included as participants in this study.

This scale was adapted following the steps outlined in the scale development and adaptation guidelines of the International Test Commission (ITC) and the World Health Organization (WHO) (ITC, 2018; WHO, 2017).

In the first step of this adaptation process, after obtaining the necessary permissions from the author, the English version of the scale was independently translated into Turkish by four experts proficient in English and specialized in the field of Early Childhood Education.

In the second step of adaptation, the translations were examined by the experts for inadequate words, concepts or expressions and replaced with alternatives and converted into a single appropriate Turkish form.

In the third step, three Turkish language experts were consulted to ensure linguistic and semantic adequacy. The process involved identifying and rectifying inadequate expressions and concepts in the translation and ensuring consistency between the two languages.

In the fourth step, the Turkish-translated scale was back-translated into English by an English language expert and three specialists in Early Childhood Education. This back-translation process ensured the completion of the translation phase by evaluating the scale based on conceptual and cultural equivalence criteria.

In the fifth step, to test the comprehensibility of the scale, interviews were conducted with 18 individuals, who had children between the ages of 3 and 8 years and had different education levels and professions. Of the interviewees, 11 were mothers and 7 were fathers. Three had primary education, two had secondary education, four had associate degrees, five had bachelor's degrees, two had master's degrees, and two had doctoral degrees. Seventeen participants stated that each item on the scale was understandable. One participant provided feedback on item 8 of the scale, which originally stated, "My mother read me picture books whenever I wanted." The participant responded, "My mother was illiterate,

so how could she read books?" Consequently, an explanatory note was added to the item: "If the parent is not literate, my mother/father would tell me stories whenever I wanted."

In the sixth step of the adaptation process, an ethics committee permission application was submitted to the Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee of Çukurova University to administer the finalized scale to Turkish parents with children in the 3-8 age group. Ethics committee approval was obtained, indicating that the research was deemed to comply with the ethical principles.

Data Collection Process

The data for the study were collected via Google online survey in the 2022-2023 academic year. Prior to answering the scale items, participants provided their consent by approving the Informed Consent Form.

Data Analysis

Exploratory Factor Analysis (EFA) was conducted to determine the factor structure of the Parental Attachment Recognition Scale, followed by Confirmatory Factor Analysis (CFA) to determine the accuracy of this structure. SPSS 24.0 statistical software was used for EFA and AMOS 22 software package for CFA. Reliability analysis for the scale and its subscales was conducted by using Cronbach's Alpha analysis. Data for Exploratory Factor Analysis were obtained from 400 parents, comprising 200 mothers and 200 fathers, whereas data for Confirmatory Factor Analysis were gathered from another sample of 400 parents.

Findings

This section presents the findings related to the construct validity, EFA, CFA, and reliability studies of the Parental Attachment Recognition Scale.

The decision was made to conduct Exploratory Factor Analysis to ascertain the components of the PARS Mother Form and to ensure construct validity. Prior to performing factor analysis on the scale, the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy and Bartlett's test of sphericity were conducted. The KMO value was found to be .96, and Bartlett's test was significant ($\chi^2= 7037.94$; $p< .001$). A KMO coefficient greater than .60 indicates that the data matrix is suitable for factor analysis. Additionally, the significance of the chi-square statistic in Bartlett's test suggests that the scores follow a normal distribution (Büyüköztürk, 2018). The factor analysis initially included 27 items, and the first analysis identified four factors with eigenvalues greater than 1. However, based on the scree plot and variance values, the scale was structured into a three-factor model. Factor loadings of .30 were considered acceptable. While a single-factor scale requires an explained variance ratio of at least 30%, multi-factor scales are expected to exceed this threshold (Büyüköztürk, 2018). In this study, a factor loading of .32 or higher and a difference of .50 or more between two factor loadings were used as criteria. Analyzing the results of the rotated factor analysis, it was observed that the second item in the second subdimension was not conceptually aligned with the other items, and the twenty-fourth item had a factor loading below .50. Additionally, the first item in the third subdimension had a correlation level of .10, and the fourth item had a factor loading below .50. Consequently, these items were removed, and it was decided to develop the scale as a two-factor structure. Ultimately, the revised scale consisted of 23 items, and EFA was conducted using the varimax orthogonal rotation technique. The results of the rotated principal components analysis are presented in Table 1.

Table 1

Factor Analysis – Rotated Principal Components Analysis Results (Mother Form)

Item No	Factor Loads		Item-Total Score Correlation	Common Factor Variance
	Parent-Child Relationship	Emotional Bond		
15	.81		.86	.75
10	.79		.83	.70
16	.78		.87	.76
12	.77		.83	.69
14	.75		.80	.66
17	.73		.86	.75
7	.73		.75	.57
22	.70		.82	.67
21	.70		.86	.76
19	.70		.85	.74
20	.69		.82	.69
6	.66		.73	.53
13	.65		.73	.53
23	.64		.67	.46
9	.64		.61	.42
8	.62		.58	.39
3	.60		.76	.62
5	.55		.70	.51
11	.55		.60	.35
18	.53		.61	.37
26		.83	.84	.70
25		.82	.85	.73
27		.70	.83	.54
Eigenvalue	12.5	1.4		Total
Explained Variance	41.37	19.15		60.52
Cronbach Alpha	.76	.84		.91

Upon examination of Table 1, the initial component obtained is the "Parent-Child Relationship" dimension, comprising items 15, 10, 16, 12, 14, 17, 7, 22, 21, 19, 20, 6, 13, 23, 9, 8, 3, 5, 11, and 18, which are expressions related to attachment to the mother. Some of the items included in this factor are statements such as "My mother listened to me carefully when I talked to her," "My mother praised me when I helped her," and "My mother doted on me." The factor contains 20 items, with factor loadings ranging from .53 to .81. Additionally, the total score correlation coefficients vary between .58 and .87, while the Cronbach's alpha coefficient for internal consistency is calculated as .76.

According to the analysis, the second component represents the "Emotional Bond" dimension, comprising items 26, 25, and 27, which are related to attachment to the mother. The items constituting this factor include statements such as "My mother did not believe that what I said was true," "My mother was cold towards me," and "My mother did not notice when I was feeling uncomfortable." This factor consists of three items, with factor loadings ranging from .70 to .83. The total score correlation coefficients range from .83 to .85, while the Cronbach's alpha coefficient for internal consistency is calculated as .84. The two subdimensions of the PARS Mother Form collectively account for 60.5% of the total variance, with an overall Cronbach's alpha internal consistency coefficient of .91.

It was decided to conduct an Exploratory Factor Analysis (EFA) in order to understand which components, constitute PARS (Father Form) and to ensure construct validity. Before conducting factor analysis on the scale, the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's tests were performed. The KMO value was found to be .97, and Bartlett's test was found to be significant ($\chi^2= 6789.07$; $p < .001$). A KMO coefficient higher than .60 indicates that the data matrix is suitable for factor analysis. The significant value of the chi-square statistic in the Bartlett test indicates that the scores had a normal distribution

(Büyüköztürk, 2018). The analysis was initiated with 27 items. In the initial analysis, three factors with eigenvalues higher than 1 were identified. Considering the scree plot and variance values, a three-factor structure was adopted. Factor loadings of 0.30 are considered an acceptable threshold. For single-factor scales, an explained variance ratio of 30% or higher is required. However, for multi-factor scales, a higher explained variance ratio is expected (Büyüköztürk, 2018). In the present study, a factor load value of .32 or higher and a value of .50 or higher between two load values were considered as criteria. In the first step, it was observed that items 18, 19, and 24 in the first factor were below .50, the second item in the second factor was below .50, and the fourth item in the third factor was below .50, and these items were excluded. In the second step, considering the results of the rotated factor analysis, it was determined that the ninth item in the first factor was below .50, and this item was excluded. Then, it was observed that there were two items in the third factor, and the factor analysis continued as a two-factor structure in the third step. Finally, it was found that the first item did not load onto either factor. In this regard, the Varimax orthogonal rotation technique was used with EFA for the scale consisting of 20 items. Accordingly, the results of the factor analysis with rotated principal components analysis are provided in Table 2. In the first step, it was observed that items 18, 19, and 24 in the first factor had loadings below .50, item 2 in the second factor had a loading below .50, and item 4 in the third factor had a loading below .50; consequently, these items were removed. In the second step, based on the results of the rotated factor analysis, item 9 in the first factor was found to have a loading below .50 and was subsequently removed. Thereafter, it was observed that the third factor contained only two items, leading to the continuation of the factor analysis as a two-factor structure in the third step. In the final step, item 1 was found not to load onto either factor, resulting in its removal. As a result, the final scale consisted of 20 items, and the varimax orthogonal rotation technique was applied using exploratory factor analysis (EFA). Accordingly, the results of the rotated principal components analysis are presented in Table 2.

Table 2
Factor Analysis – Rotated Principal Components Analysis Results (Father Form)

Item No	Factor Loads		Item-Total Score correlation	Common factor variance
	Parent-Child Relationship	Emotional Bond		
15	.81		.85	.74
7	.80		.78	.66
6	.78		.79	.65
12	.77		.87	.75
16	.77		.87	.75
17	.76		.86	.75
20	.75		.85	.73
10	.74		.84	.72
21	.74		.87	.76
14	.74		.85	.73
22	.73		.85	.72
8	.71		.65	.50
23	.70		.80	.58
3	.69		.81	.66
13	.66		.77	.60
5	.66		.78	.62
11	.52		.61	.36
26		.82	.80	.70
25		.78	.87	.74
27		.71	.84	.58
Eigenvalue	12.1	1.1	Total	
Explained variance	46.3	20.2	66.5	
Cronbach Alpha	.77	.84	.91	

When Table 2 is examined, the first identified component, termed the "Parent-Child Relationship" dimension, consists of items related to attachment to the father, including items 15, 7, 6, 12, 16, 17, 20, 10, 21, 14, 22, 8, 23, 3, 13, 5, and 11. Some representative items within this factor include statements such as "My father took me to my favourite places.", "My father was smiling when I was around him.", and My father paid attention to what I was doing." This factor consists of 17 items with factor loadings ranging from .52 to .81. The total score correlation coefficients range from .61 to .87, and the Cronbach's alpha coefficient for internal consistency was found to be .77.

Given the results obtained from the analysis, the second component consists of items related to attachment to the father (items 26, 25, and 27), constituting the dimension of "Emotional Bond". Items in this factor include statements such as "My father did not believe that what I said was true." "My father was cold towards me." and "My father did not notice when I was feeling uncomfortable." The factor loadings of these three items range from .71 to .82. The total score correlation coefficients range from .80 to .87, and the Cronbach's alpha coefficient for internal consistency is .84. The sub-dimensions of the Father Form of PARS collectively account for 66.5% of the total variance, and the total Cronbach's Alpha internal consistency coefficient is .91.

The Confirmatory Factor Analysis was conducted after the Exploratory Factor Analysis to confirm the accuracy of the factor structure. The model for Confirmatory Factor Analysis regarding the mother and father forms of the Parental Attachment Recognition Scale is presented in Figures 1 and 2.

Figure 1
Model of PARS (Mother Form)

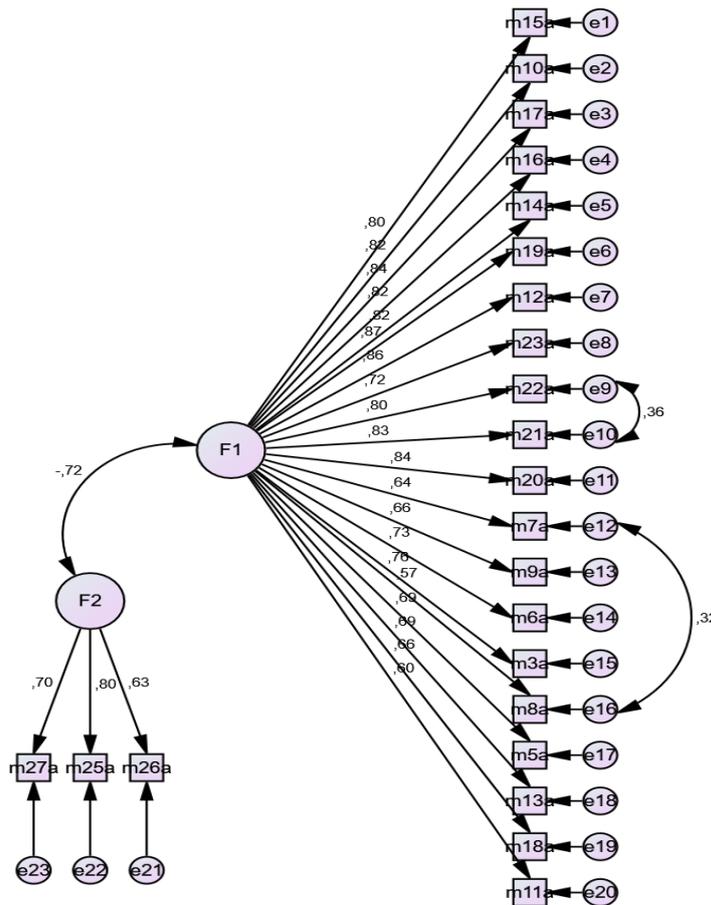
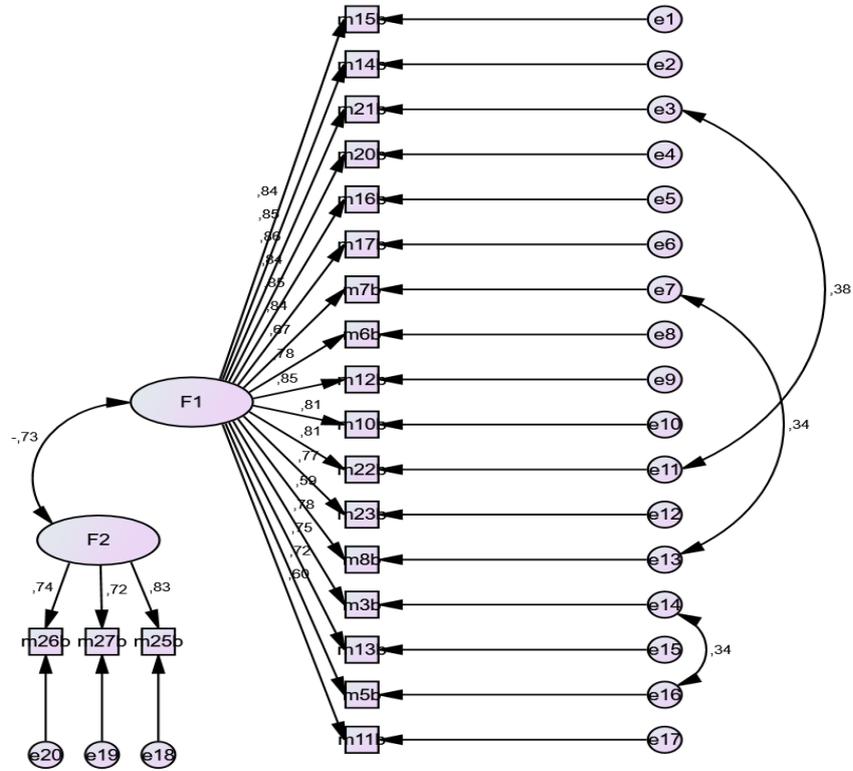

Figure 2
Model of PARS (Father Form)

In order to confirm the model of PARS after CFA, the findings concerning the goodness of fit criteria of the Mother Form and Father Form are exhibited in Table 3.

Table 3
Goodness-of-Fit Indices the Father and Mother Forms of PARS

Fit Indices	Observed Value of the Scale Model	
	Mother Form	Father Form
CMIN (x2)	Significant p-value	Significant p-value
CMIN/df	3.036	3.113
GFI	.87	.88
CFI	.93	.95
NFI	.90	.93
NNFI-TLI	.92	.94
RMSEA	.07	.07
AGFI	.84	.85

An examination of Table 3 reveals that the CMIN values for both the Mother and Father Forms of the scale are statistically significant, with CMIN/df values of 3.036 and 3.113, respectively. The goodness-of-fit indices for the two forms are as follows: GFI (.87–.88), CFI (.93–.95), NFI (.90–.93), NNFI-TLI (.92–.94), RMSEA (.07), and AGFI (.84–.85).

Discussion and Conclusion

In this study, it was aimed to adapt the Parent Attachment Recognition Scale (PARS) developed by Tanaka (2019) to Turkish culture and to conduct validity and reliability analyses. Accordingly, the validity and reliability studies of the Turkish version of the Mother Forms and Father Forms of the Parent Attachment Recognition Scale were conducted in Turkish culture. As a result of the analyses, it was observed that the adaptation of the original scale, which consisted of three dimensions and 27 items, to Turkish culture resulted in a two-factor structure for the Mother Form of the PARS, comprising the dimensions of "Parent-Child Relationship" and "Emotional Bond," with a total of 23 items. The two factors in the Mother Form explained 60.5% of the total variance. Similarly, the Father Form of the PARS showed a two-factor structure, namely "Parent-Child Relationship" and "Emotional Bonding" dimensions, and the number of items was 20. The factors of the Father Form explained 66.5% of the total variance. It is desired that the variance explained in single-factor scales should be 30% or more, and the variance explained in multi-factor scales should be more than this ratio (Büyüköztürk, 2018). Accordingly, it was determined that the variance explained by the mother and father forms of the scale measured the attachment of mothers and fathers with children between the ages of 3 and 8 to their own parents at an acceptable level.

As a result of the factor analysis, the factor loadings of the items in the subdimensions of both the EBTÖ Mother and Father Forms were found to be higher than .53. It is recommended that a cut-off point between .30 and .40 be established for factor loadings (Tavşancıl, 2002). Despite the lowest factor loading in the analysis of the PARS Mother Form being .53, the majority of the items (13 items) had factor loadings exceeding .70, indicating a very strong factor structure. Similarly, in the analysis of the PARS Father Form, although the lowest factor loading was .52, a significant portion of the items (16 items) had factor loadings above .70. These findings demonstrate that the factor loadings are at a very high level, confirming the robustness of the scale's structure.

Cronbach's Alpha coefficients were calculated to determine the reliability of the scales. The Cronbach's Alpha values for the Parent-Child Relationship and Emotional Bond dimensions in the PARS Mother Form ranged between .76 and .84, respectively. Similarly, the Cronbach's Alpha values for the Parent-Child Relationship and Emotional Bond dimensions in the PARS (Mother Form) range from .77 to .84, respectively. Similarly, the Cronbach's Alpha values for the Parent-Child Relationship and Emotional Bond dimensions in the PARS Father Form were found to range between .77 and .84, respectively. A reliability coefficient greater than .70 indicates that the test scores are reliable (Büyüköztürk, 2018). Accordingly, these findings suggest that the scale is a reliable measurement tool for assessing the early childhood attachment experiences of mothers and fathers with children aged 3 to 8 years.

Confirmatory Factor Analysis indicated that the fit indices of the scales were within acceptable limits. In this study, the CFI values for the mother and father forms were calculated to be .93-.95, NFI values to be .90-.93, and NNFI-TLI values to be .92-.94. These values are considered at an acceptable level. (Hu & Bentler, 1998, 1999). Bentler (1990) emphasized the importance of the RMSEA criterion in determining whether the fit is good or not. Although Browne and Cudeck (1992) stated that the RMSEA criterion should be less than 0.05, they also highlighted that values up to 0.08 are considered acceptable. The RMSEA value of the scale was found to be .07-.07, which falls within an acceptable range (Anderson & Gerbing, 1984). A GFI value above 0.90 indicates a well-fitting model; however, in this study, the GFI value was determined to be between .87 and .88. Accordingly, the obtained values are close to an acceptable level (Baumgartner & Homburg, 1996). Additionally, it is desired for the AGFI value to be close to 1 and above .80 (Schermelleh-Engel et al., 2003). In this study, AGFI values were found to be .84-.85. The CMIN/df value was found to be 3.036-3.113. This value is expected to be less than 5 (Marsh and Hocevar, 1988). Therefore, these values can be considered acceptable.

The results of the present study, which are supported by the findings of exploratory factor analyses, reliability analyses, and confirmatory factor analyses, suggest that both the Mother Forms and Father Forms of PARS are valid and reliable instruments for assessing the attachment of mothers and fathers with children aged 3 to 8 to their own parents.

Limitations and Recommendations

The data for this study were collected from parents with children between the ages of 3 and 8 in the provinces where the researchers reside through the Google online survey using convenience sampling method. The data were collected through an online survey using the convenience sampling method. In future studies, the psychometric evaluations of the scale can be replicated by administering it to mothers and fathers residing in different provinces. Concurrently, the scale can be assessed for its validity and reliability through studies that include single parents or individuals raised by alternative caregivers, such as grandparents. In addition, the adaptability of this measurement tool for parents with children having special needs is noteworthy. Despite the demonstrated similarities between studies employing both online and face-to-face data collection methods, a comparative assessment of online and face-to-face data can be facilitated by employing the Mother and Father Forms of PARS in face-to-face settings. Given the absence of an attachment measurement study for parents with children in early childhood in the Turkish literature, conducting a concurrent validity study of the scale was not feasible. In subsequent studies, similar scales can be developed or adapted, and the PARS can be used for concurrent validity studies. Furthermore, the Mother and Father Forms of PARS, which were adapted from a collectivist culture to another collectivist culture for the first time, were introduced to the literature as a suitable tool for the studies that want to measure parents' retrospective attachment and the relationship between attachment and related variables.

Author Contribution Rates

The authors contributed equally to the research and article-writing processes.

Ethical Statement

During the present study, all the rules in the “Directive on Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions” were followed and no action was taken that would cause a violation of scientific research, publication and ethics. The research was conducted with the approval of the Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee of Çukurova University on May 18, 2022, with the approval number E-95704281-604.02.02-397039.

Conflict Statement

The authors declare that there is no conflict of interest with any person or organization within the scope of the study.

Türkçe Sürümü

Giriş

Uzun süreli duygusal bağ olarak adlandırılan bağlanma (Bowlby, 1973), ebeveyn çocuk ilişkileri ve ebeveynlerin çocuk yetiştirme biçimleri temelinde gelişmektedir. Sağlıklı çocuk gelişimi için de oldukça önemlidir. Bağlanma alan yazınında yer alan birçok araştırma bağlanmanın kuşaklararası aktarımına dikkat çekmektedir (Cozolino, 2014; Lippe vd., 2010; Ruppert, 2011; Seven vd., 2021; van IJzendoorn, 1995). Bu araştırmalara göre anne babalar, kendi anne babalarıyla ilişkilerinde geliştirdikleri içsel çalışma modelini çocuklarına aktarırlar. Böylece, bağlanma biçimi büyük ölçüde aynı kalmakta ve gelecek nesillere aktarılmaktadır (Göğü, 2018). Ancak bazı araştırmacılara göre ebeveyn bağlanma biçimi aslında anne babalık davranışlarını etkileyerek çocukların bağlanma biçimlerini şekillendirmektedir (Steele & Steele, 1994; van IJzendoorn & Bakermans Kranenburg, 1997). Örneğin; güvenli bağlanan anneler kendi çocukluklarında ideal bakımı deneyimledikleri için çocuklarına ideal anne-babalık davranışlarını sunabilmektedirler (Collins & Feeney, 2000). Benzer biçimde güvensiz bağlanan anneler ise ebeveynlikten daha az zevk almakta (Rholes vd., 2006) ve çocuklarına karşı duyarlı ve hassas olmada yetersiz bir bakım sunmaktadırlar (Lieberman, 2004). Dolayısıyla anne babaların erken yaşlarda ebeveynleri ile kurdukları ilişkiler, deneyimledikleri etkileşim ve bakım kalitesi temelinde oluşan bağlanma stili yetişkinlikte ebeveynlik davranışlarını ve bu ebeveynlerin kendi çocukları ile olan yakın ilişki dinamiklerini biçimlendirmektedir (Hazan & Shaver, 1994; Mikulincer & Shaver, 2007). Bu doğrultuda ebeveynlerin erken dönem bağlanma deneyimlerinin tespiti sağlıklı nesiller yetiştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra ebeveyn ilişkileri ve bağlanma düzeyleri, bireylerin yaşam kalitesi ve psikolojik sağlığına etki eden kavramlardır. Bu kavramları inceleyebilmek için farklı kültürlerde geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Literatürde yetişkin bağlanmasını ölçen ölçme araçları incelendiğinde, yakın/romantik ilişkiler ve yetişkinlerin ebeveynlerine geriye dönük bağlanmalarına yönelik ölçeklerin geliştirilip (Fraley vd., 2000; Griffin & Bartholomew 1994; Parker vd., 1979) Türkçeye uyarlandığı görülmektedir (Erzen, 2016; Selçuk vd., 2005; Sümer & Güngör 1999). Yakın/romantik ilişkiler ölçekleri incelendiğinde Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından geliştirilen *İlişki Ölçeği Anketi* Erzen (2016) tarafından 12-25 yaş arası 460 öğrenciye uygulanmış, Türkçeye uyarlanmıştır. Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından geliştirilen *İlişki Ölçekleri Anketi*, Sümer ve Güngör (1999) tarafından 123 bekar üniversite öğrencisine uygulanarak Türkçeye uyarlanmıştır. Fraley ve arkadaşları (2000) tarafından geliştirilen *Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II)*, Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal (2005) tarafından 256 üniversite öğrencisine uygulanarak Türkçeye uyarlanmıştır. Kısaca; Türkçeye uyarlanan ölçeklerin ergenlerin (Erzen, 2016; Selçuk vd., 2005; Sümer & Güngör 1999) ve genç yetişkinlerin (Erzen, 2016) yakın/romantik ilişki içinde olduğu kişilere odaklandığı görülmektedir.

Yetişkinlerin ebeveynlerine geriye dönük bağlanmalarına ilişkin ölçekler incelendiğinde, Bretherton ve diğerleri (1990) tarafından çocukların bağlanma biçimlerini belirlemek için öyküleme tekniği ile hazırlanan *Güvenli Yer Senaryoları Testi* (GYST), Soygüt ve diğerleri (2007) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında, 20 üniversite öğrencisine yarı yapılandırılmış görüşme formu ve oyuncak figürler kullanılarak GSYT uygulanmıştır. Ölçek, daha sonra Uluç ve Kahya (2020) tarafından 21-24 yaş aralığındaki 9 sağlıklı yetişkin ile 11 psikiyatrik tanıli hastaya uygulanmış ve Yetişkin-Oyuncak Öykü Tamamlama Testi (Yetişkin-OÖTT) olarak adlandırılmıştır. Parker ve diğerleri (1979) tarafından geliştirilen *Ana Babaya Bağlanma Ölçeği*, Kapıcı ve Küçüker (2006) tarafından Türkçeye uyarlanmış ve 547 üniversite öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Michael ve Snow'un (2019) geliştirdiği *Yetişkinler için Ebeveyn Bağlanma Ölçeği* Kısa Formu (YBBÖ), Yılmaz Olcay ve Kalı Soyer'in (2022) uyarladığı Yetişkinler için Babaya Bağlanma Ölçeği'dir. Bu ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmalarına 223 genç yetişkin katılmıştır. Sonuç olarak yetişkinlerin ebeveynlerine geriye dönük bağlanmalarına ilişkin ölçeklerin Türkçeye uyarlamaları

incelendiğinde genç yetişkinlere (Kapçı & Küçükler 2006; Soygüt vd., 2007; Uluç & Kahya, 2020; Yılmaz Olcay & Kalı Soyer, 2022) ve genç psikiyatri hastalarına (Uluç & Kahya, 2020) uygulandığı belirlenmiştir.

Genç yetişkinlerin yakın/romantik ilişki ölçekleri (Fraleay vd., 2000; Griffin & Bartholomew 1994; Parker vd., 1979) ile geriye dönük kendi ebeveynlerine bağlanmasını ölçen ölçme araçlarının genellikle bireyselliği ön planda tutan batılı, eğitilmiş, sanayileşmiş, zengin, demokratik (WEIRD) ve Beyaz Anglo Sakson Protestan (WASP) popülasyonlar üzerinde çalışıldığı saptanmıştır (Bretherton vd., 1990; Micheal 2014; Parker vd., 1979). WEIRD-WASP toplumlardan kolektif bir kültüre sahip olan Türk kültürüne uyarlandığı (Erzen, 2016; Kapçı & Küçükler 2006; Selçuk vd., 2005; Soygüt vd., 2007; Sümer & Güngör 1999; Uluç & Kahya, 2020; Yılmaz Olcay & Kalı Soyer, 2022) görülmektedir.

Çocuğun bağlanma stili, ebeveyn-çocuk etkileşimi ve ebeveynin çocuk yetiştirme davranışları temelinde şekillenmekte (Collins & Feeney, 2000; Lieberman, 2004; Steele & Steele, 1994; van IJzendoorn & Bakermans Kranenburg, 1997) ve yaşanan kültürden etkilenmektedir. Bu bağlamda, bağlanma değerlendirilirken toplumların kültürel özellikleri de dikkate alınmalıdır. Örneğin; WEIRD-WASP toplumlarının kültüründe ebeveynin kontrol davranışı aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun bir göstergesi olarak görülürken Türk kültüründe ilgili ebeveyn tutumu ile ilişkilendirilmektedir (Kapçı & Küçükler, 2006).

WEIRD-WASP toplumlarının kültürü çoğunlukla bireyselliğe önem vermektedir. Bireyselliğin özünde bağımsızlık, özgürlük ve benlik-güvenliği bulunmaktadır. Batılı olmayan toplumların kültürlerinde ise birbirine bağlılık ve toplum merkezli (kollektivist) bir bakış açısı hâkimdir (Harwood vd., 1999; Stevenson, 1986). Bu durum, çocuk yetiştirme biçimlerini de etkilemektedir. Örneğin; bireyselliği temel alan Amerikan kültüründe bağımsızlık oldukça önemlidir ve Amerikalı anneler bebeğin ayrı yatakta yatmasının onu daha bağımsız kılacağını düşünmektedir. Aksine Japon anneler bebekleri ile birlikte uyumanın aralarındaki bağı güçlendireceğine ve bunun çocukların bağımsızlığını etkilemeyeceğine inanmaktadır (Suzuki, 2000). Bununla birlikte Japon toplumunda anne-bebek bağı eşler arasındaki bağdan daha güçlü görülmektedir. Bu açıdan Türk kültürü ile Japon kültürünün benzer özellikler sergilediği düşünülebilir. Bu doğrultuda, yetişkin bağlanmasının benzer özellikler gösteren kültürlerdeki ölçme araçları kullanılarak ölçülmesi daha uygun olacaktır. Bu nedenle Türk kültüründe yetişkin bağlanmasını ölçmek için Tanaka (2019) tarafından Japon annelerin kendi ebeveynlerine bağlanmasını ölçmek amacıyla geliştirdiği Ebeveyn Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin (EBTÖ) uyarlanması karar verilmiştir. Tanaka (2019) tarafından geliştirilen ölçeğin daha önce başka bir ülkede gerçekleştirilen uyarlama çalışmasına rastlanmamıştır. Ölçeğin kolektivist özellikler sergileyen bir toplumdan bir başka topluma uyarlanıyor olması, çalışmanın özgünlüğünü artırması ve bilimsel literatüre katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca yetişkinlerin geriye dönük bağlanma stillerini Türkçeye uyarlayan ölçeklerin bekar genç yetişkinlere odaklandığı belirlenirken (Kapçı & Küçükler 2006; Soygüt vd., 2007; Uluç & Kahya, 2020; Yılmaz Olcay & Kalı Soyer, 2022), Tanaka (2019) tarafından geliştirilen ölçekte katılımcıların erken çocukluk döneminde çocuk sahibi olmaları ön plana çıkmaktadır.

Bu ölçek uyarlama çalışması, Türk toplumuna ve çocuk yetiştirme biçimlerine benzer özellikler gösteren Japon kültüründe geliştirilen bir ölçeğin uyarlanması olması açısından literatürdeki diğer ölçeklerden ayrılmaktadır. Bunun yanı sıra bu ölçek literatürdeki diğer ölçeklerden farklı olarak genç yetişkinlerin bağlanmasını ölçmekten çok bağlanmanın geliştiği dönemde çocukları olan ebeveynlerin bağlanmasına odaklanmaktadır. Bu doğrultuda, 3-8 yaş aralığında çocukları olan katılımcıların çocukları ile ilişkileri üzerinden kendi erken dönem ebeveyn çocuk ilişkilerini hatırlamaları beklenmektedir. Böylece kendileri de birer anne-baba olan katılımcıların kendi anne babaları ile erken dönem ebeveyn çocuk ilişkilerinin tanımlanması sağlanabilecektir. Tüm bu yönleri ile bu çalışmanın Türk kültüründeki anne ve babaların erken dönem ebeveyn çocuk ilişkileri ile ebeveyn-çocuk arasındaki duygusal bağına ilişkin öznel farkındalıklarını ortaya koyması ve mevcut ebeveynlik uygulamalarına dair fikirler vermesi açısından literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Ebeveyn Bağlanmayı Tanıma Ölçeği (EBTÖ), okul öncesi çağıdaki çocukları olan anne ve babaların, kendi ebeveynleriyle erken dönem ilişkilerine dayanarak yetişkin bağlanmalarını belirlemeye yönelik etkili, uygulaması hızlı, ankete dayalı bir değerlendirme aracıdır. Yedili Likert tipi öz değerlendirme ölçeğinin uygulanması yaklaşık 5 dakika sürmektedir. Bu nedenle, EBTÖ, anne-baba olan yetişkinlerin geçmiş

ebeveyn-çocuk ilişkileri ve bağlanmaları ile ilgili çalışmak isteyen araştırmacılar için uygun bir ölçme aracı olacaktır. Ayrıca ebeveyn çocuk ilişkilerinin geliştirilmesi ve ebeveyn çocuk bağlanmasının desteklenmesi açısından eğitimciler tarafından da kullanılabilir. Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı Tanaka (2019) tarafından geliştirilen EBTÖ'nün Türk kültürüne uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

- Ebeveynle Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin geçerliği nedir?
- Ebeveynle Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin iç güvenilirliği (tutarlılığı) nedir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Ölçek uyarlama çalışmaları ölçeğin hedef kitleye uygun olmasını sağlamak için çeviri, kültürel uyarlama ve doğrulama gibi adımlarını içermektedir (Damasceno vd., 2023). Uyarlama süreci, yeni bir ölçek yapısının geliştirilmesini, iç tutarlılığın test edilmesini, yapı geçerliliğinin doğrulanmasını ve faktör analizlerinin yapılmasını gerektirmektedir (Antinienė & Lekavičienė, 2012). Bu doğrultuda, Tanaka (2019) tarafından geliştirilen Ebeveynle Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin (Parental Attachment Recognition Scale) Türk kültürüne uyarlama çalışmaları yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın evrenini 3-8 yaş arası çocuğu olan anne ve babalar oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcılarına uygun örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Bu doğrultuda veriler araştırmacıların yaşadıkları illerde ikamet eden ve 3-8 yaş aralığında çocuğu olan anne ve babalardan toplanmıştır. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında faktör analizlerinin yapılabilmesi için ölçek madde sayısının en az 10 katı olması (Kline, 2005), bunun yanı sıra 5-10 katı kadar katılımcıya ulaşılması da önerilmektedir (Bryman & Cramer, 2004). Ölçek uyarlama çalışmalarında önce Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmasının daha sonra farklı bir veri grubuyla Doğrulayıcı Faktör Analizinin yapılmasının uygun olduğu belirtilmektedir (Orçan, 2018). Mevcut çalışmada ölçek 27 maddeden oluşmaktadır. Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin her biri için ölçek madde sayısının 10 katı olan 270 anne ve 270 babaya ulaşılması hedeflenmiştir. 430 anne katılımcıya ulaşılırken baba katılımcıların sayısı 200 kişi ile sınırlı kaldığından anne ve baba katılımcı sayısını eşitlemek amacıyla her bir faktör analizinin 200 anne ve 200 baba katılımcının verileri üzerinden yapılmasına karar verilmiştir. AFA için 200 anne ve 200 babadan oluşan bir örneklem üzerinden analizler yapılmıştır. DFA için AFA'da ulaşılan örneklemden farklı olarak 200 anne ve 200 babadan ulaşılan veriler kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde anne katılımcıların 20 ila 52 yaş aralığında yer aldığı ve ortalama yaş düzeyinin 38 olduğu görülmüştür. Baba katılımcıların ise 23 ila 62 yaş aralığında bulunduğu ve ortalama yaş düzeyinin 37.5 olduğu belirlenmiştir. Katılımcı annelerin öğrenim düzeyleri incelendiğinde %6.5'inin ilköğretim, %7.5'inin ortaokul, %19.5'inin lise, %10.5'inin ön lisans, %37.5'inin lisans ve %19'unun lisansüstü mezunu oldukları belirlenmiştir. Katılımcı babaların ise %6.75'inin ilköğretim, %5.5'inin ortaokul, %18.25'inin lise, %6.5'inin ön lisans, %38.75'inin lisans ve %24.25'inin lisansüstü öğrenim düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Ebeveynle Bağlanmayı Tanıma Ölçeği (EBTÖ), Tanaka (2019) tarafından okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin erken çocukluk bağlanma deneyimlerini tanımak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, ebeveyn çocuk ilişkisi, duygusal bağ ve ebeveyn izlenimleri olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Birinci faktör olan Ebeveyn Çocuk İlişkisi boyutu ebeveynlerin ebeveynlik stilleri üzerinde önemli etkiye sahip olduğu düşünülen sıcak bir bakım atmosferi ile güvenlik ve şefkat duygularını tanımlamaktadır. Bu faktör ebeveynlerle iletişim deneyimleri ve ebeveynlerle yakınlık olasılıkları alt kavramlarını içeren 13 maddeden oluşmaktadır. İkinci faktör olan Duygusal Bağ boyutu çocuğun güvenli ve özerk olmasına olanak sağlayan ebeveyn ve çocuk arasında kurulan karşılıklı güven ortamını tanımlamaktadır. Bu faktör ebeveynlerin duygusal erişilebilirliğine yönelik 10 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü faktör olan Ebeveyn İzlenimleri boyutu ebeveynlerin çocuklukları boyunca bağlanma kalitesi hakkında değerli tamamlayıcı

bilgiler sağlayan, bağlanma figürünün nasıl algılandığına dair öznel ebeveyn izlenimlerini tanımlamaktadır. Bu faktör bağlanma figürü ile ilgili 4 maddeden oluşmaktadır.

Üç alt boyut ve 27 maddenin bulunduğu ölçek yedili Likert tipindedir. Katılımcılar bu maddeleri “1= Asla doğru değil, 2= Doğru değil, 3= Nadiren doğru, 4= Ne doğru ne yanlış, 5= Bazen doğru, 6= Genellikle doğru, 7= Her zaman doğru” şeklinde yanıtlamaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa (α) değeri $\alpha = 0.83$ 'tür. Ebeveyn-Çocuk ilişkisi boyutu Cronbach Alfa (α) değeri 0.94, Duygusal Bağ boyutu Cronbach Alfa (α) değeri 0.93 ve Ebeveyn İzlenimleri boyutu Cronbach Alfa (α) değeri 0.83'tür. Üç alt ölçek arasındaki 0.69-0.82 aralığındaki korelasyon katsayısı anlamlı bir pozitif korelasyon göstermektedir. Doğrulamalı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin uyum iyiliği indeksleri CFI= 0.90 ve RMSEA= 0.08'dir. Ölçeğe ilişkin örnek maddelere Ek 1'de yer verilmiştir.

Uyarlama Aşamaları

Ebeveynle Bağlanmayı Tanıma Ölçeği (EBTÖ), orijinal formunda ebeveyn olarak sadece annelerin ebeveynleri ile erken çocukluk deneyimlerini ölçmeye odaklanmıştır. Ancak, modern aile yapıları ve toplumsal dinamikler, ebeveynlik rollerinin hem anneler hem de babalar arasında paylaşılmasının önemini vurgulamaktadır. Literatürde, babaların çocuk gelişimindeki rolü, yalnızca ekonomik destek sağlayan bir figür olmanın ötesinde, çocukların duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimlerine de önemli katkılarda bulunduğu belirtilmektedir (Lamb, 2010). Bununla birlikte babaların ebeveynlik rolü, çocukların özgüven gelişiminden, cinsiyet kimliği ve sosyal davranışlarına kadar geniş bir yelpazede etkili olabilmektedir (Pleck, 2010). Bu bağlamda babaların da kendi anne babaları ile erken dönemdeki ebeveyn çocuk ilişkilerinin ve erken çocukluk bağlanma deneyimlerinin tanımlanması önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışmanın babaların da erken dönem bağlanma deneyimlerini inceleyecek şekilde genişletilmesi, ebeveyn çocuk ilişkilerinin ve aile dinamiklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Bu doğrultuda babalar da katılımcı olarak çalışmaya dâhil edilmiştir.

Bu ölçek, Uluslararası Test Komisyonu (International Test Commission-ITC) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (World Health Organization) ölçek geliştirme ve uyarlama rehberinde yer alan adımlar takip edilerek uyarlanmıştır (ITC, 2018; WHO, 2017).

Bu uyarlamanın ilk adımında; ölçek sahibinden gerekli izinler alındıktan sonra İngilizce ölçek, İngilizceye hâkim ve Okul Öncesi Eğitimi alanında çalışan dört uzman tarafından ayrı ayrı Türkçeye çevrilmiştir.

Uyarlamanın ikinci adımında; çeviriler uzmanlar tarafından yetersiz kelime, kavram ya da ifadeler açısından incelenip alternatifleri ile değiştirilerek uygun tek bir Türkçe forma dönüştürülmüştür.

Üçüncü adımda; üç Türkçe dil uzmanından dil ve anlam yeterliliği açısından görüş alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış, çeviride yer alan yetersiz ifade ve kavramlar belirlenmiş ve iki dil arasındaki tutarlılık sağlanmıştır.

Dördüncü adımda; Türkçeye çevrilen ölçek bir İngilizce dil uzmanı ile üç Okul Öncesi Eğitimi uzmanı tarafından İngilizceye geri çevrilmiştir. Bu çeviride kavramsal ve kültürel eşitlik ölçütüne göre ölçek çeviri aşaması tamamlanmıştır.

Beşinci adımda; ölçeğin anlaşılabilirliğinin test edilmesi için farklı eğitim düzeyleri ve meslek gruplarından 3-8 yaş grubunda çocuğu olan 18 kişi ile görüşülmüştür. Görüşülen kişilerden 11'i anne, 7'si ise babadır. Görüşülen anne babalardan 3'ü ilköğretim, 2'si ortaöğretim, 4'ü ön lisans, 5'i lisans, 2'si yüksek lisans, 2'si doktora düzeyinde eğitim almıştır. Katılımcılardan 17'si ölçek maddelerinin her birinin anlaşılır olduğu ifade etmiştir. Katılımcılardan biri ölçeğin 8. maddesinde geçen “Annem bana her istediğimde resimli kitap okurdu” ifadesine “Annem okuma yazma bilmezdi ki nasıl kitap okusun” şeklinde dönüt vermiş ve bu maddeye “Okuryazar değilse; annem/babam her istediğimde bana masal anlatırdı.” açıklaması eklenmiştir.

Altıncı adımda; son hâli elde edilen ölçeğin 3-8 yaş grubunda çocuğu olan Türk ebeveynlere uygulanabilmesi için Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın

Etîği Kurulu'na etik kurul izin başvurusunda bulunulmuş ve araştırmanın etik ilkelere uygun olduğunu bildiren etik kurul onayı alınmıştır.

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın verileri 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Google çevrim içi anket aracılığı ile toplanmıştır. Katılımcılar ölçek maddelerini yanıtlamadan önce Aydınlatılmış Onam Formunu onaylamışlardır.

Veri Analizi

Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin (EBTÖ) faktör yapısının tespiti için Açıcı Faktör Analizi (AFA), bu yapının doğruluğunun belirlenmesi için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. AFA için SPSS 24.0 istatistik paket programı ve DFA için AMOS 22 paket programı kullanılmıştır. Ölçek ve alt boyutlarına yönelik güvenilirlik analizi Cronbach Alfa analizi ile gerçekteştirilmiştir. Açıcı Faktör Analizi verileri 200 anne ile 200 baba olmak üzere 400 ebeveynden, Doğrulamalı Faktör Analizinin verileri ise farklı olarak 200 anne ile 200 baba olmak üzere 400 ebeveynden elde edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeği (EBTÖ) Anne ve Baba Formlarının yapı geçerliğine ait AFA, DFA ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

EBTÖ Anne Formunun hangi bileşenlerden oluştuğunu anlamak ve yapı geçerliğini sağlamak adına Açıcı Faktör Analizi yapılmasına karar verilmiştir. Ölçeğe faktör analizi yapılmadan önce KMO ve Barlett testleri gerçekteştirilmiştir. KMO değeri .96 ve Barlett testi ise anlamlı bulunmuştur ($\chi^2= 7037.94$; $p< .001$). KMO katsayısının .60'tan yüksek olması veri matrisinin faktör analizi yapmaya elverişli olduğunu göstermektedir. Barlett testinde hesaplanan ki kare istatistiğinin de anlamlı olması puanların normal dağılım gösterdiği sonucunu vermektedir (Büyüköztürk, 2018). Faktör Analizine 27 madde ile başlanmış ve ilk analiz sonucu öz değeri 1'den yüksek dört faktör tespit edilmiştir. Fakat yamaç birikinti grafiği ve varyans değerleri dikkate alındığında üç faktörlü bir yapı haline getirilmiştir. Maddelerin yük değerlerinin 0.30 değeri kabul edilebilir değerdir. Tek faktörlü ölçekler için %30 veya daha fazla açıklanan varyans oranı aranmaktadır. Ancak çok faktörlü ölçeklerin bu orandan daha fazla olması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2018). Bu çalışmada faktör yük değerinin .32 ve daha fazla olması ve iki yük değeri arasında .50 ve üstü olması ölçüt olarak alınmıştır. Döndürölmüş faktör analizi sonuçlarına göre faktörler incelendiğinde ikinci alt boyutta yer alan ikinci maddenin diğer maddelerle anlam ve bütünlük açısından uygun olmadığı ve yirmi dördüncü maddenin .50 altında olduğu, üçüncü alt boyutta yer alan birinci maddenin .10 ilişki düzeyinde olduğu ve dördüncü maddenin .50 altında olduğu görölmüştür. Bu nedenle bu maddeler çıkarılmış ve ölçeğin iki faktörlü olarak geliştirilmesine karar verilmiştir. Son durumda 23 maddeden oluşan ölçekte AFA yapılarak varimax dik döndürme tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda faktör analizi döndürölmüş temel bileşenler analizine ilişkin sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Faktör Analizi Döndürölmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları (Anne Formu)

Madde No	Faktör Yükleri		Madde-Toplam Puan Korelasyonu	Ortak Faktör Varyansı
	Ebeveyn Çocuk ilişkisi	Duygusal Bağ		
15	.81		.86	.75
10	.79		.83	.70
16	.78		.87	.76
12	.77		.83	.69
14	.75		.80	.66
17	.73		.86	.75
7	.73		.75	.57
22	.70		.82	.67
21	.70		.86	.76
19	.70		.85	.74

20	.69	.82	.69
6	.66	.73	.53
13	.65	.73	.53
23	.64	.67	.46
9	.64	.61	.42
8	.62	.58	.39
3	.60	.76	.62
5	.55	.70	.51
11	.55	.60	.35
18	.53	.61	.37
26		.83	.70
25		.82	.73
27		.70	.54
Özdeğeri	12.5	1.4	Toplam
Açıklanan Varyans	41.37	19.15	60.52
Cronbach Alpha	.76	.84	.91

Tablo 1 incelendiğinde, elde edilen ilk bileşen, anneye bağlanma ile ilgili ifadeler olan 15, 10, 16, 12, 14, 17, 7, 22, 21, 19, 20, 6, 13, 23, 9, 8, 3, 5, 11 ve 18. maddelerden oluşan “Ebeveyn Çocuk İlişkisi” boyutudur. Bu faktörde yer alan bazı maddeler “Annem onunla konuşurken beni dikkatle dinlerdi.”, “Annem ona yardım ettiğimde beni överdi.”, “Annem üzerime titrerdi.” şeklindedir. Bu faktörde 20 madde yer almaktadır ve bu maddelerin faktör yükleri .53-.81 arasında değişmektedir. Toplam puan korelasyon katsayıları .58 ila .87 aralığında ve Cronbach alfa iç tutarlık kat sayısı ise .76’dır.

Analiz sonucuna göre ikinci bileşen, anneye bağlanma ile ilgili ifadeler olan 26, 25 ve 27. maddelerden oluşan “Duygusal Bağ” boyutudur. Bu faktördeki maddeler “Annem söylediklerimin doğru olduğuna inanmazdı.”, “Annem bana karşı soğuk davranırdı.” ve “Annem kendimi iyi hissetmediğimde bu durumu fark etmezdi.” şeklindedir. Bu faktörde üç madde yer almaktadır ve bu maddelerin faktör yükleri .70-.83 arasında değişmektedir. Toplam puan korelasyonları katsayıları .83 ila .85 aralığındadır ve Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .84’tür. EBTÖ Anne Formunun her iki alt boyutu birlikte toplam varyansın %60.5’ini açıklamaktadır ve toplam Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .91’dir.

EBTÖ Baba Formunun hangi bileşenlerden oluştuğunu anlamak ve yapı geçerliğini sağlamak adına Açımlayıcı Faktör Analizi yapılmasına karar verilmiştir. Ölçeğe faktör analizi yapılmadan önce KMO ve Barlett testleri gerçekleştirilmiştir. KMO değeri .97 ve Barlett testi ise anlamlı bulunmuştur ($\chi^2 = 6789.07$; $p < .001$). KMO katsayısının .60’tan yüksek olması veri matrisinin faktör analizi yapmaya elverişli olduğunu göstermektedir. Barlett testinde hesaplanan ki kare istatistiğinin de anlamlı olması puanların normal dağılım gösterdiğini ifade etmektedir (Büyüköztürk, 2018). Analize 27 madde ile başlanmıştır. İlk analiz sonucu öz değeri 1’den yüksek üç faktör tespit edilmiştir. Yamaç birikinti grafiği ve varyans değerleri dikkate alındığında üç faktörlü bir yapı haline getirilmiştir. Maddelerin yük değerlerinin 0.30 değeri kabul edilebilir değerdir. Tek faktörlü ölçekler için %30 veya daha fazla açıklanan varyans oranı aranmaktadır. Ancak çok faktörlü ölçeklerin bu orandan daha fazla olması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2018). İlgili çalışmada faktör yük değerinin .32 ve daha yüksek olması ve iki yük değeri arasında .50 ve üstü olması ölçüt olarak alınmıştır. Birinci adımda birinci faktörde yer alan 18., 19. ve 24. maddenin .50 altında olduğu, ikinci faktörde yer alan ikinci maddenin .50 altında olduğu, üçüncü faktörde yer alan dördüncü maddenin .50 altında olduğu görülmüştür ve bu maddeler çıkarılmıştır. İkinci adımda döndürülmüş faktör analizi sonuçlarına göre faktörler incelendiğinde birinci faktörde yer alan dokuzuncu maddenin .50 altında olduğu belirlenmiş ve bu madde de çıkarılmıştır. Ardından üçüncü faktörde iki maddenin olduğu görülmüş ve üçüncü adımda faktör analizine iki faktörlü bir yapı olarak devam edilmiştir. Son olarak birinci maddenin iki faktöre de dağılmadığı tespit edilmiş ve bu madde de çıkarılmıştır. Bu anlamda 20 maddeden oluşan ölçekte AFA aracılığıyla varimaks dik döndürme tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda faktör analizi döndürülmüş temel bileşenler analizine yönelik sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2*Faktör Analizi Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları (Baba Formu)*

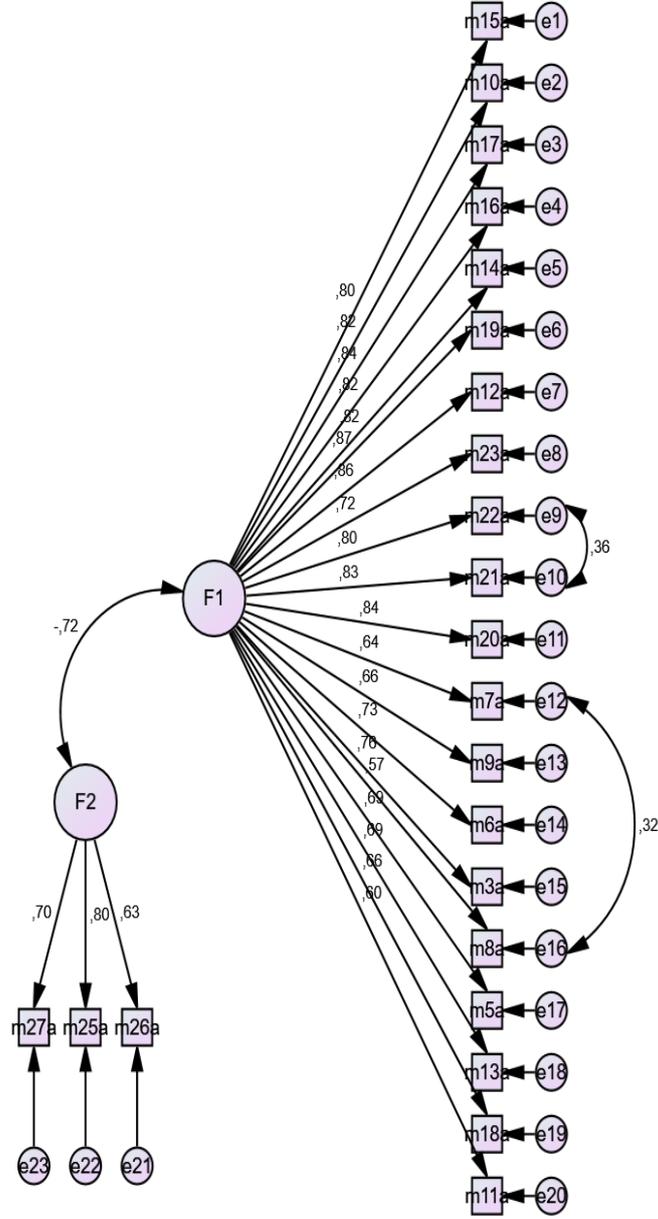
Madde No	Faktör Yükleri		Madde-Toplam Puan Korelasyonu	Ortak Faktör Varyansı
	Ebeveyn Çocuk İlişkisi	Duygusal Bağ		
15	.81		.85	.74
7	.80		.78	.66
6	.78		.79	.65
12	.77		.87	.75
16	.77		.87	.75
17	.76		.86	.75
20	.75		.85	.73
10	.74		.84	.72
21	.74		.87	.76
14	.74		.85	.73
22	.73		.85	.72
8	.71		.65	.50
23	.70		.80	.58
3	.69		.81	.66
13	.66		.77	.60
5	.66		.78	.62
11	.52		.61	.36
26		.82	.80	.70
25		.78	.87	.74
27		.71	.84	.58
Özdeğeri	12.1	1.1	Toplam	
Açıklanan Varyans	46.3	20.2	66.5	
Cronbach Alpha	.77	.84	.91	

Tablo 2 incelendiğinde, elde edilen ilk bileşen, babaya bağlanma ile ilgili ifadeler olan 15, 7, 6, 12, 16, 17, 20, 10, 21, 14, 22, 8, 23, 3, 13, 5 ve 11. maddelerden oluşan “Ebeveyn Çocuk İlişkisi” boyutudur. Bu faktörde yer alan bazı maddeler “Babam beni en sevdiğim yerlere götürürdü.”, “Babam onun etrafında olduğumda bana gülümserdi.”, “Babam davranışlarımı takip ederdi.” şeklindedir. Bu faktörde 17 madde yer almaktadır ve bu maddelerin faktör yükleri .52-.81 aralığında değişmektedir. Toplam puan korelasyonları katsayıları .61 ila .87 aralığındadır ve Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ise .77’dir.

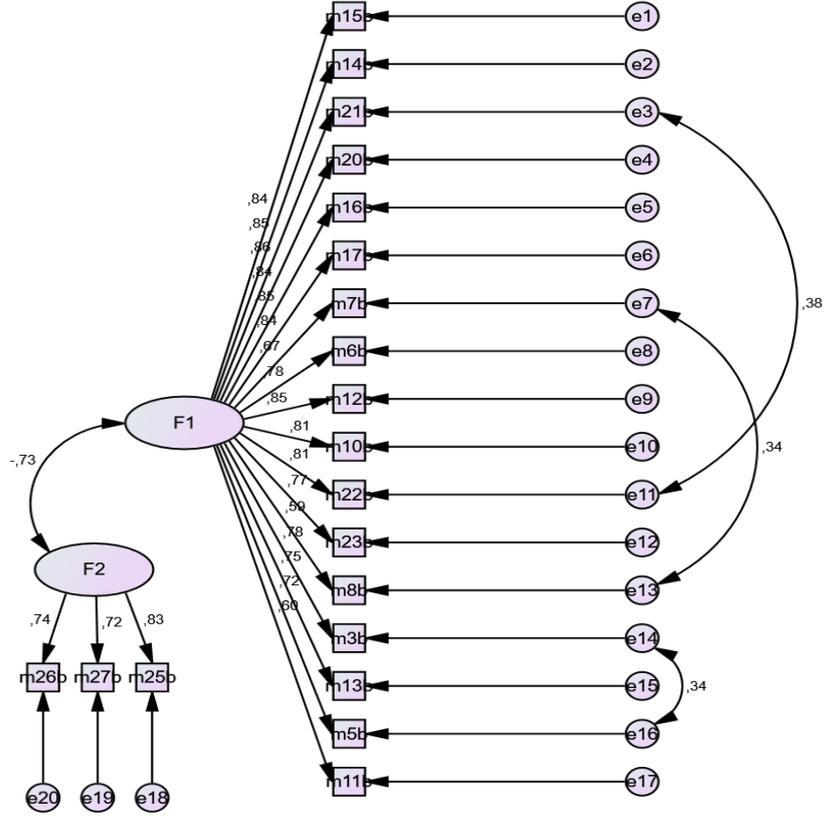
Analiz sonucuna göre ikinci bileşen, babaya bağlanma ile ilgili ifadeler olan 26, 25 ve 27. maddelerden oluşan “Duygusal Bağ” boyutudur. Bu ölçekteki maddeler “Babam söylediklerimin doğru olduğuna inanmazdı.”, “Babam bana karşı soğuk davranırdı.” ve “Babam kendimi iyi hissetmediğimde bu durumu fark etmezdi.” şeklindedir. Bu faktörde yer alan 3 maddenin faktör yükleri .71-.82 arasında değişmektedir. Toplam puan korelasyonları katsayıları .80 ila .87 aralığındadır ve Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ise .84’dür. EBTÖ Baba Formunun her iki alt boyutu birlikte toplam varyansın %66.5’ini açıklamaktadır ve toplam Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .91’dir.

Açımlayıcı Faktör Analizi sonrası faktör yapısının doğruluğunun tespiti için Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin (EBTÖ) Anne ve Baba Formuna ilişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi modeli Şekil 1 ve Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 1
Anne Formuna İlişkin Model

Şekil 2
Baba Formuna İlişkin Model

EBTÖ modelinin DFA sonrası teyit edilebilmesi için Anne ve Baba Formuna ilişkin uyum ölçütlerine ilişkin sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3
Anne ve Baba Formlarına İlişkin Uyum Ölçütleri Sonucu

Uyum Ölçütleri	Ölçek Modelinde Gözlenen Değer	
	Anne Formu Anlamli p değeri	Baba Formu Anlamli p değeri
CMIN (χ^2)		
CMIN/df	3,036	3,113
GFI	.87	.88
CFI	.93	.95
NFI	.90	.93
NNFI-TLI	.92	.94
RMSEA	.07	.07
AGFI	.84	.85

Tablo 3 incelendiğinde, ölçeğin Anne ve Baba Formlarının sırasıyla CMIN değerinin anlamlı olduğu, CMIN/df değerinin 3.036-3.113 olduğu, GFI değerinin .87-.88 olduğu, CFI değerinin .93-.95 olduğu, NFI değerinin .90-.93 olduğu, NNFI-TLI değerinin .92-.94 olduğu, RMSEA değerinin .07-.07 olduğu, AGFI değerinin .84-.85 olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Tanaka (2019) tarafından geliştirilen Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeğinin (EBTÖ) Türk kültürüne uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, EBTÖ Anne ve Baba Formlarının Türkçe versiyonunun Türk kültüründe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Analizler sonucunda, orijinali üç boyut ve 27 maddeden oluşan ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması ile EBTÖ Anne Formunun “Ebeveyn Çocuk İlişkisi” ve “Duygusal Bağ” boyutu olmak üzere iki faktörlü bir yapı gösterdiği ve toplamda 23 maddeden oluştuğu görülmüştür. Anne Formunda bulunan iki faktör toplam varyansın %60.5’ini açıklamaktadır. EBTÖ Baba Formu da benzer şekilde “Ebeveyn Çocuk İlişkisi” ve “Duygusal Bağ” boyutu olmak üzere iki faktörlü bir yapı göstermiş ve madde sayısının 20 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Baba Formunun faktörleri toplam varyansın %66,5’ini açıklamaktadır. Tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyans oranının %30 ve üzeri, çok faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın bu orandan daha fazla olması istenmektedir (Büyüköztürk, 2018). Bu doğrultuda ölçeğin anne ve baba formlarının açıkladığı varyans oranının, bu ölçme aracının 3-8 yaş arasında çocuğu olan anne ve babaların kendi ebeveynlerine bağlanmalarını kabul edilebilir seviyede ölçtüğü belirlenmiştir.

Faktör analizi sonucunda EBTÖ’nün hem Anne hem de Baba Formu alt boyutlarında yer alan maddelerin faktör yükleri .53’ten yüksek çıkmıştır. Faktör yükleri için .30 ile .40 arası bir kesme noktası önerilmektedir (Tavşanlı, 2002). EBTÖ Anne Formunun analizlerinde en düşük faktör yükü .53 olmasına rağmen maddelerin çoğunun (13 madde) .70’ten yüksek olduğu görülmüştür. Bu faktör yük değerlerinin çok iyi olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde EBTÖ Baba Formunun analizlerinde en düşük faktör yükü .52 olmasına rağmen maddelerin büyük bir kısmının (16 madde) .70’ten yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu da faktör yük değerlerinin çok iyi seviyede olduğunu ifade etmektedir.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmıştır. EBTÖ Anne Formunda yer alan Ebeveyn Çocuk İlişkisi ve Duygusal Bağ boyutlarının Cronbach Alpha değerleri sırayla .76 ile .84 arasındadır. EBTÖ Baba Formunda yer alan Ebeveyn Çocuk İlişkisi ve Duygusal Bağ boyutlarının Cronbach Alpha değerleri ise sırayla .77 ile .84 arasındadır. Güvenirlik katsayısının .70’ten büyük olması test puanlarının güvenilir olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2018). Bu durumda ölçeğin 3-8 yaş aralığında çocuğu olan anne ve babaların erken çocukluk bağlanma deneyimlerini belirlemeye yönelik güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmektedir.

Doğrulamalı Faktör Analizi ile ölçeklerin uyum ölçütlerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmüştür. Bu çalışmada, ölçeğin Anne ve Baba Formlarının CFI değeri .93-.95, NFI değeri .90-.93, NNFI-TLI değeri .92-.94 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler kabul edilebilir seviyededir (Hu & Bentler, 1998, 1999). Bentler (1990), RMSEA ölçütünün uyum ölçütlerinin belirlenmesinde etken olduğunu vurgulamaktadır. Browne ve Cudeck (1992) RMSEA ölçütünün 0.05’ten küçük olması gerektiğini belirtse de bu ölçütün 0,08’e kadar kabul edilebilir olduğuna dikkat çekmektedir. Ölçeğin RMSEA değeri .07-.07 olarak bulunmuştur. Bu değerler kabul edilebilir seviyededir (Anderson & Gerbing, 1984). GFI ölçütünün 0.90’ın üzerinde olması modelin iyi olduğunu göstermektedir. Ancak bu çalışmada bu değer .87-.88 olarak tespit edilmiştir. Bu doğrultuda tespit edilen değerler kabul edilebilir seviyeye yakındır (Baumgartner & Homburg, 1996). Ayrıca AGFI değerinin de 1’e yakın, .80’den yüksek bir değer olması istenmektedir (Schermelleh-engel vd., 2003). Nitekim bu çalışmada AGFI değerleri .84-.85 olarak saptanmıştır. CMIN/df değeri ise 3,036-3,113 olarak tespit edilmiştir. Bu değer 5’ten küçük olması beklenmektedir (Marsh & Hocevar, 1988). Bu doğrultuda bu değerler kabul edilebilir seviyededir.

Araştırma sonucunda açılımlı faktör analizleri, güvenilirlik analizleri ve doğrulamalı faktör analizinden elde edilen bulgulara göre EBTÖ Anne Formu ve Baba Formunun 3-8 yaş arasında çocuğu olan annelerin ve babaların kendi ebeveynlerine bağlanmalarının tanımlanması için uygulanabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Bu çalışmanın verileri araştırmacıların ikamet ettiği illerden 3-8 yaş aralığında çocuğu olan anne ve babalardan uygun örnekleme yöntemi ile Google çevrim içi anket aracılığı ile toplanmıştır. Sonraki araştırmalarda, farklı illerde ikamet eden anne ve babalara ölçek uygulanarak ölçeğin psikometrik değerlendirmeleri tekrarlanabilir. Aynı zamanda tek ebeveynli olan ya da babaanne/anneanne, büyükbaba/dede gibi kişiler tarafından büyütülen kişilerin yer aldığı örneklem üzerinde test edilebilir ve geçerlik güvenirlik çalışması yapılabilir. Ayrıca özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlere yönelik bu ölçme aracı uyarlanabilir. Verileri yüz yüze ve çevrim içi araçlarla toplanan çalışma sonuçları benzerlikler gösterse de EBTÖ Anne ve Baba Formları yüz yüze de uygulanarak çevrim içi ve yüz yüze elde edilen veriler karşılaştırılabilir. Türkçe literatürde erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlere yönelik bir bağlanma ölçme çalışmasına rastlanmaması nedeniyle ölçeğin eş zamanlı geçerlik çalışması yapılamamıştır. Bundan sonraki çalışmalarda, benzer ölçekler geliştirilerek ya da uyarlanarak EBTÖ eş zamanlı geçerlik çalışmaları için kullanılabilir. Bununla birlikte ilk kez kolektivist bir kültürden diğer kolektivist bir kültüre uyarlanan EBTÖ Anne ve Baba Formları ebeveynlerin geçmişe yönelik bağlanmalarını ve bağlanma ile çeşitli değişkenlerin ilişkisini ölçmek için araştırmalar için uygun bir araç olarak literatüre kazandırılmıştır.

Yazar Katkı Oranı

Yazarlar araştırma ve makale yazım sürecinde eşit oranlarda katkı sunmuşlardır.

Etik Beyan

Bu araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde” yer alan tüm kurallara uyulmuş ve bilimsel araştırma yayın ve etik ihlaline neden olacak hiçbir eylem gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırma Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’nun 18/05/2022 tarihli ve E-95704281-604.02.02-397039 sayılı Etik Kurul Onayı ile gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu çalışma kapsamında herhangi bir kişi veya kurum ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedirler.

References

- Anderson, J. C., & Gerbing, D. W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika*, 49(2), 155–173. <https://doi.org/10.1007/BF02294170>
- Antinienė, D., & Lekavičienė, R. (2012). Adaptation procedure of level of emotional intelligence (lei) test and its methodology problems. *Baltic Journal of Sport and Health Sciences*, 4(87), 5-12. <https://doi.org/10.33607/bjshs.v4i87.250>
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Baumgartner, H., & Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13(2), 139–161. [https://doi.org/10.1016/0167-8116\(95\)00038-0](https://doi.org/10.1016/0167-8116(95)00038-0)
- Bentler, P. M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological Bulletin*, 107, 238–246. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.107.2.238>
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss. Separation: Anxiety and danger* (Vol. 2). Basic Books.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods and Research*, 21, 230–258. <https://doi.org/10.1177/0049124192021002005>
- Bryman, A., & Cramer, D. (2004). *Quantitative data analysis with SPSS 12 and 13: A guide for social scientists* (1st Ed.). Routledge.
- Bretherton, I., Ridgeway, D., & Cassidy, J. (1990). *Assessing internal working models of the attachment relationships: An attachment story completion task for 3-years-olds*. In T. Greenberg, D. Cicchetti, & E. M. Cummings (Eds.), *Attachment in the preschool years* (pp. 273–308). University of Chicago Press.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2000). A safe haven: An attachment theory perspective on support seeking and caregiving in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 1053–1073. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.6.1053>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644–663. <http://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Cozolino, L. (2014). *İnsan ilişkilerinin nörobilimi* (M. Benveniste, Çev.). Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- Damasceno, V. A. M., Zazzetta, M. S., & Orlandi, F. d. S. (2023). Translation, adaptation, and reliability of a social frailty scale for the brazilian context: A methodological study. *Sao Paulo Medical Journal*, 141(1), 45–50. <https://doi.org/10.1590/1516-3180.2022.0020.07042022>
- Erzen, E. (2016). Three dimensional attachment style scale. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 17(3), 01–21. <https://doi.org/10.17679/iuefd.17323631>
- Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of selfreport measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350–365. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.350>
- Görgü, E. (2018). Okula devam eden 5-6 yaş grubu çocukların annelerinin bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve çocukların bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 186–209. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.-364644>
- Griffin, D., & Bartholomew, K. (1994). Models of the self and other: Fundamental dimensions underlying measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(3), 430–445. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.3.430>

- Harwood, R. L., Schoelmerich, A., Schulze, P. A., & Gonzales, Z. (1999). Cultural differences in maternal beliefs and behaviors: A study of middle-class anglo and puerto rican mother-infant pairs in four everyday situations. *Child Development, 70*(4), 1005–1016. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00073>
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(3), 511–524. <http://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry, 5*(1), 1–22. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0501_1
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to under parameterized model misspecification. *Psychological Methods, 3*(4), 424–453. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.3.4.424>
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cut-off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling, 6*, 1–55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- International Test Commission. (2018). Guidelines for translating and adapting tests. *International Journal of Testing, 18*(2), 101–134. <http://dx.doi.org/10.1080/15305058.2017.1398166>
- Kapçı, E. G., & Küçüker, S. (2006). Ana Babaya Bağlanma Ölçeği: Türk üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi, 17*(4), 286–295.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Lamb, M. E. (Ed.). (2010). *The role of the father in child development* (5th Ed.). John Wiley & Sons, Inc.
- Lieberman, A. F. (2004). Traumatic stress and quality of attachment: Reality and internalization in disorders of infant mental health. *Infant Mental Health Journal, 25*(4), 336–351. <https://doi.org/10.1002/imhj.20009>
- Lippe, A., Von Der Eilertsen, D. A., Hartmann, E., & Kille, K. (2010). The role of maternal attachment in children's attachment and cognitive executive functioning: a preliminary study. *Attachment and Human Development, 12*(5), 429–444. <https://doi.org/10.1080/14616734.2010.501967>
- Marsh, H. W., & Hocevar, D. (1988). A new, more powerful approach to multitrait-multimethod analyses: Application of second-order confirmatory factor analysis. *Journal of Applied Psychology, 73*(1), 107–117. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.73.1.107>
- Michael, T., & Snow, M. (2019). The adult scale of parental attachment-short form: Psychometric properties, factor analyses, and validation. *International Journal for the Advancement of Counselling, 41*(4), 509–529. <https://doi.org/10.1007/s10447-019-09375-9>
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Press.
- Orçan, F. (2018). Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi: İlk hangisi kullanılmalı?. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 9*(4), 413–421. <https://doi.org/10.21031/epod.394323>
- Parker, G., Tupling, H., & Brown, L. B. (1979). A parental bonding instrument. *British Journal of Medical Psychology, 52*(1), 1–10. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8341.1979.tb02487.x>
- Pleck, J. H. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child outcomes. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (5th ed., pp. 58–93). John Wiley & Sons, Inc.
- Rholes, W. S., Simpson, J. A., & Friedman, M. (2006). Avoidant attachment and the experience of parenting. *Personality and Social Psychology Bulletin, 32*, 275–285. <https://doi.org/10.1177/0146167205280910>
- Ruppert, F. (2011). *Travma, bağlanma ve aile konstelasyonları* (F. Zengin, Çev.) (1. Bs.). Kaknüs Yayınları.

- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., & Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1–11.
- Seven, Z. D., Seven, S., & Çabuk, F. U. (2021). Bağlanma ve duyarlılık davranışlarının 3-5 yaş çocukları üzerinden nesiller arası aktarımla incelenmesi. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 18, 317–334. <https://doi.org/10.16947/fsmia.1050301>
- Soygüt, G., Uluç, S., & Tüzün, Z. (2007). *Bilişsel psikoterapi sürecinde ilişkisel değişkenlerin incelenmesi: Bağlanma biçimleri, kişilerarası şemalar ve terapötik ittifak*. TÜBİTAK SOBAG Araştırma Projesi, 104K082.
- Steele, H., & Steele, M. (1994). Inter-generational patterns of attachment. In K. Bartholomew, & D. Perlman (Eds.), *Advances in personal relationships*, Vol. 5. Attachment processes in adulthood (pp. 93–120). Jessica Kingsley.
- Stevenson, H., Azuma, H., & Hakuta, K. (1986). *Child development and education in Japan*. W.H. Freeman and Company.
- Suzuki, M. J. (2000). Child-rearing and educational practices in the United States and Japan: Comparative perspectives. *Hyogo University of Teacher Education Journal*, 20(1), 177–186.
- Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Psychometric evaluation of adult attachment measures on Turkish Samples and a cross-cultural comparison. *Turkish Journal of Psychology*, 14(43), 71–106.
- Tanaka, Y. (2019). The development of a parental attachment recognition scale for mothers nurturing preschool children. *Public Health Nurs*, 37, 310–320. <http://doi.org/10.1111/phn.12697>
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Uluç, S., & Kahya, Y. (2020). Güvenli yer senaryolarının değerlendirilmesinde Oyuncak Öykü Tamamlama Testi'nin yetişkinlere uyarlanması: Güvenirlik ve geçerliğe ilişkin bir ön-çalışma. *Nesne*, 8(17), 233–253. <http://doi.org/10.7816/nesne-08-17-06>
- van IJzendoorn, M. H. (1995). Adult attachment representations, parental responsiveness, and infant attachment: A meta-analysis on the predictive validity of the adult attachment interview. *Psychological Bulletin*, 117(3), 387–403. <http://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.387>
- van IJzendoorn, M. H., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (1997) Inter-generational transmission of attachment: A move to the contextual level. In L. Atkinson, & K. J. Zucker (Eds.), *Attachment and Psychology* (pp. 135–170). The Guilford Press.
- Yılmaz Olcay, F. E., & Kalı Soyer, M. (2022). Yetişkinler için Babaya Bağlanma Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(127), 403–423. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.57834>
- World Health Organization (2017). *Process of translation and adaptation of instruments*. http://www.who.int/substance_abuse/research_tools/translation/en/

EK 1

Ebeveyne Bağlanmayı Tanıma Ölçeği Örnek Maddeler

Anne Formu	Baba Formu
Annem onunla konuşurken beni dikkatle dinlerdi.	Babam onunla konuşurken beni dikkatle dinlerdi.
Annem bana karşı her zaman anlayışlı davranırdı.	Babam bana karşı her zaman anlayışlı davranırdı.
Annem bana karşı soğuk davranırdı.	Babam bana karşı soğuk davranırdı.
Annem duygularımı anlardı.	Babam duygularımı anlardı.